

Titulació	Tipus	Curs
Musicologia	OP	3
Musicologia	OP	4

Professor/a de contacte

Nom : Xavier Daufi Rodergas

Correu electrònic : xavier.daufi@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

No hi ha prerequisits especials, però convé tenir coneixements d'història d'Espanya i d'història general de la música, així com d'anàlisi musical.

Objectius

L'assignatura pretén incidir en els aspectes més significatius de la Història Musical Hispànica, tot ubicant-los en el context d'on neixen i apuntant-ne les influències i ressonàncies que tingueren a nivell internacional. Hom hi estudiarà els aspectes evolutius de l'estil musical que s'ha donat a en les diferents àrees geogràfiques de la Península Ibèrica.

En acabar el curs:

- L'alumne serà capaç d'identificar correctament les peculiaritats estilístiques pertanyents a cada període i a cada gènere específic.
- L'alumne podrà analitzar, a partir de partitures i audicions, els trets estilístics pertanyents a una època i a un gènere determinats.
- Coneixerà els principals representants i les obres més destacades del repertori musical hispànic i sabrà ubicar-los a la seva època i al seu gènere.
- Serà capaç de contextualitzar les obres musicals, tot establint un vincle entre les formes i els trets estilístics musicals, i el context social, econòmic i cultural en el que es produeixen.
- Serà capaç de manejar amb coneixement crític i rigor científic la bibliografia i els fons musicogràfics dels diferents períodes estudiats, tant per ampliar coneixements com per a la recerca.

Resultats d'aprenentatge

1. Resoldre problemes d'indole metodològica en l'àmbit de la musicologia.
2. Identificar el context en què s'inscriuen els processos històrics.
3. Relacionar els elements i els factors que intervenen en el desenvolupament dels processos històrics.
4. Utilitzar correctament el lèxic específic de la història.
5. Identificar les propietats estilístiques de cada període històric.
6. Definir els processos de periodització i de classificació estilística i tipologia usuals en la conceptualització històrica del fet musical.
7. Establir els fenòmens de circulació de les idees en el domini musical.

8. Contextualitzar en l'entorn històric i cultural les obres musicals des d'una perspectiva crítica.
9. Identificar i ubicar críticament en la seva època històrica les diferents tipologies musicals.
10. Reconèixer en la història de la música hispànica les característiques generals de la història de la música.

Continguts

1. Edat Mitjana

- La música a la primitiva església hispànica.
- El cant gregorià a la península ibèrica: formació, implantació i consolidació. Formes paralitúrgiques: trops, seqüències i drames litúrgics.
- Els orígens de la polifonia a la Península Ibèrica: el Còdex Calixtinus, Manuscrit de Toledo i Còdex de les Huelgas.
- La música profana medieval: les Cantigues de Martín Còdax i les Cantigues de Santa Maria.
- Fonts musicals de l'ars Nova: Llibre vermell de Montserrat.

2. Renaixement

- El mecenatge musical: capelles musicals vinculades a diferents institucions polítiques i socials.
- Els principals teòrics musicals: Ramos de Pareja, Juan Bermudo, Francisco Salinas.
- La música religiosa: organització litúrgica i formes musicals. Principals representants. Impacte de la Contrareforma.
- La música profana: formes musicals, fonts (cançoners) i principals representants.
- La música instrumental: *vihuela*, tecla, orgue, arpa, conjunts instrumentals.

3. El segle XVII

- Característiques que marquen l'aparició del nou estil barroc: policoralitat, continu i melodia.
- La música vocal religiosa.
- La música instrumental: orgue, vihuela llaüt i guitarra.
- La música profana: òpera i sarsuela.
- Teòrics: Pietro Cerone, Ambrós Lorente i Pablo Nasarre.

4. El segle XVIII

- La música religiosa: principals capelles i representats més destacats.
- La música de cambra: músics i corrents musicals dominants a la Cort i a la noblesa.
- La música de la burgesia: aparició d'un nou públic.
- La música teatral: la influència italiana a la Cort. Companyies de teatre espanyoles i compositors locals.
- Trets generals de la teoria musical espanyola del segle XVIII

5. El segle XIX

- Conceptes fonamentals de la música del segle XIX a Espanya.
- La música simfònica del segle XIX
- La sarsuela del segle XIX

6. Els segles XX i XXI

- La música fins a 1939: context social i cultural de l'època.
- L'herència del nacionalisme espanyol: Felip Pedrell, Isaac Albéniz i Enric Granados. Espanya entre el modernisme i el nacionalisme.
- L'obra de Manuel de Falla.
- La Generació del 27: grup de Madrid i grup de Barcelona.
- La música després de la Guerra Civil: context social i cultural, institucions musicals.
- Les noves avantguardes: des de la Generació del 51 fins a l'actualitat.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Classes presencials	35	1,4	
Tutories individuals i grupals	5	0,2	
Exercici grupal	30	1,2	
Lectura i estudi de la bibliografia proposada	21	0,84	
Audicions i anàlisi d'obres i textos	21	0,84	
Estudi personal	25	1	

- Les sessions de caire teòric-pràctic serviran com a introducció general dels continguts de cada tema, però també s'hi duran a terme audicions, anàlisis d'obres i comentaris de text.
- També es tindran en compte l'estudi individual i la realització de treballs individuals i grupals, supervisats o autònoms.
- Es duran a terme tutories, individuals i grupals.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè l'alumnat completi les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Segon examen parcial	35	1	0,04	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Primer examen parcial	35	2	0,08	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Treball	30	10	0,4	1, 2, 4, 8, 10

AVALUACIÓ CONTINUADA

La matèria s'avaluarà en base tres activitats obligatòries:

- Primer examen parcial, 35%
- Segon examen parcial, 35%
- Treball en grup, 30%

Els dos exàmens parcials, que tindran lloc dins del període lectiu, consistiran en la realització de diversos exercicis: temes a desenvolupar, resolució de qüestions breus i/o comentari d'audicions.

Per al càlcul de la nota final caldrà tenir aprovades les tres activitats d'avaluació obligatòries.

RECUPERACIÓ

En el període de recuperació, fixat per la Facultat, els estudiants que no hagin superat les activitats d'avaluació descrites podran demanar ser reavaluats. Caldrà recuperar, només els parcials que es tinguin suspesos. S'haurà de tenir en compte, tanmateix, que per tenir dret a la recuperació l'estudiant haurà d'haver participat en totes les activitats obligatòries d'avaluació indicades al principi d'aquest epígraf.

L'estudiant rebrà la qualificació de *no avaluable* sempre que no hagi lliurat més del 30% de les activitats d'avaluació.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb un 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del pocès disciplinari que s'hi pugui instruir. ÇEn cas que es produixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una matexa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

ÚS D'INTEL·LIGÈNCIA ARTIFICIAL (IA)

Aquesta assignatura permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència artificial (IA) exclusivament en tasques de cerca

bibliogràfica, i correcció de textos o traduccions.

L'estudiant ha de (i) identificar les parts que han estat generades amb IA; (ii) especificar les eines utilitzades; i (iii) incloure una reflexió crítica sobre com aquestes eines han influït en el procés i en el resultat final de l'activitat.

La no transparència de l'ús de la IA en les activitats avaluable es considerarà falta d'honestedat acadèmica i comportarà que s'avalui amb un 0 i no es pugui recuperar, o sancions majors en casos de gravetat.

AVALUACIÓ ÚNICA

Per a aquells estudiants que ho sol·licitin es preveu l'avaluació única. La data d'aquesta activitat s'informarà degudament al campus virtual.

Constarà dels següents exercicis:

- Examen de contingut: 40%
- Examen d'audicions: 30%
- Comentari de text: 30%

ALUMNAT D'INTERCANVI

Els estudianta d'intercanvi que demnain avançar un examen han de presentar al professor un document escrit de la seva universitat d'origen que justifiqui la seva sol·licitud.

REVISIÓ

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor o la professora informarà l'alumnat (via Moodle) del procediment i de la data de revisió.

Bibliografia

AGUADÉ, Rosamaria., *La veu de la dona a l'Edat Mitjana*, Ajuntament de Castelló d'Empúries, 1994.

ALAOUI, Amina, et al. "El Canto Andalusi: aproximación histórica y geográfica a la Herencia Andalusi". *Papeles del Festival de Música Española de Cádiz*, 2 (2006), pp. 285-317.

<http://www.centrodedocumentacionmusicaldeandalucia.es/export/sites/default/publicaciones/pdfs/canto-andalusi>

ALIER, Roger, *L'òpera a Barcelona*, Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, Societat Catalana de Musicologia, 1990.

ALONSO, Celsa *La canción lírica española en el siglo XIX*, Madrid: ICCMU, 1998.

____ "La música española y el espíritu del 98", *Cuadernos de Música Iberoamericana*, 5 (1998), pp. 79-108.

- ____ et al., *Creación musical, cultura popular y construcción nacional en la España contemporánea*, Madrid: ICCMU, 2011.
- ANGLÈS, Higiní, *Monodia cortesana trobadoresca*, seixanta-quatre transcripcions inèdites de Mn. Higiní Anglès a cura d'Antoni Rossell, Barcelona: Diputació de Barcelona, 1986.
- ____ *La música en la Corte de Carlos V*, 2 vols., Barcelona: CSIC, 1a. ed. 1944, 1984.
- ASENSIO, Juan Carlos "Liturgia y música en la Hispania de la Alta Edad Media: el canto visigótico, hispánico o mozárabe", *IX jornadas de Canto Gregoriano: Antiphonarium de santis, X Jornadas de Canto Gregoriano: De nuevo con los mozárabes*. ed. L. Prensa, P. Calahorra, Zaragoza (2006), pp. 135-156.
<http://hispanomozarabe.es/musica/art-05.pdf>
- AVIÑOÀ, Xosé (coord.), *Història de la Música Catalana, Valenciana i Balear*. 10 vols. Barcelona: Edicions 62, 1998 - 2003.
- BALLESTER, Jordi, *Els instruments musicals a la Corona d'Aragó (1350-1500): els cordòfons*. Sant Cugat del Vallès: Amelia Romero, 2000.
- BERTRAN, LI. *Musique en lieu: une topographie de l'expérience musicale à Barcelone et sur son territoire (1760-1808)*, Université de Poitiers, Universidad de La Rioja, 2017.
<https://dialnet.unirioja.es/descarga/tesis/148224.pdf>
- ____ "El concierto en España: espacios y prácticas (1750-1900). Notas preliminares", *Cuadernos de Música Iberoamericana*, 31 (2018), pp. 11-23. <https://revistas.ucm.es/index.php/CMIB/article/view/62285>
- BONASTRE, Francesc., "El Barroc musical a Catalunya", a *El barroc català*, actes de les jornades celebrades a Girona 17-19/XIV/1987, Barcelona: Quaderns Crema, 1989.
- BONASTRE, Francesc.; CORTÈS, Francesc (coords). *Història Crítica de la Música Catalana*. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona Servei de Publicacions, 2009.
- BORREGO, E.; MARÍN, J., *El villancico en la encrucijada: nuevas perspectivas en torno a un género literario-musical (siglos XV-XIX)*, Kassel: Reichenberger, 2019.
- CARRERAS, Juan José "Hijos de Pedrell. La historiografía musical española y sus orígenes nacionalistas (1780-1980)", *Il Saggiatore musicale*, 8/1 (2001), pp. 121-169.
- CARRERAS, Juan José.; BOYD, Malcolm (coords.), *La música en España en el siglo XVIII*, Cambridge University Press, 2000.
- CASARES, E.milio. (ed.), *La música en la Generación del 27*, Madrid: INAEM, 1986.
- CASARES, Emilio, et al., *Diccionario de la zarzuela: España e Hispanoamérica*, 2 vols., Madrid: ICCMU, 2006.
- CASARES, Emilio y ALONSO, Celsa *La música española en el siglo XIX*, Universidad de Oviedo, Gijón, 1995.
- CASARES, Emilio; TORRENTE, Álvaro (coords.), *La ópera en España e Hispanoamérica*, 2 vols., Madrid: ICCMU, 2001.
- CASARES, Emilio. (dir.), *Diccionario de la Música Española e Hispanoamericana*, SGAE, Madrid, 1999-2000.
- CHACHOO, Amin *La música andalusí al-Alá. Historia, conceptos y teoría musical*. Córdoba: Almuzara, 2011.
- CHARLES, Agustí *Dodecafonismo y serialismo en España: compositores y obras*, Valencia: Rivera Mota, 2005.
- Creació musical contemporània a Catalunya*, Barcelona: Associació Catalana de Compositors, 2013.
- COLANTUONO, Maria Incononat, *El canto litúrgico en las "Cantigas de Santa María": en el 800 aniversario del*

nacimiento de Alfonso X El Sabio, Barcelona: Centre de Pastoral Litúrgica de Barcelona, 2022.

CORTES, FRANCESC. *Història de la música a Catalunya*. Barcelona, Editorial Base, 2012.

_____. *Felip Pedrell a la Biblioteca de Catalunya*. Barcelona: Generalitat de Catalunya - Biblioteca de Catalunya, 2017. <https://botiga.bnc.cat/?product=felip-pedrell-a-la-biblioteca-de-catalunya>

CORTÉS GARCÍA, Manuela "La mujer y la música en la sociedad arabo-musulmana y su proyección en la cristiana medieval". *Música Oral del Sur*, 2 (1996), pp. 193-206.

<http://www.centrodedocumentacionmusicaldeandalucia.es/ojs/index.php/mos/article/view/44>

DAUFÍ, Xavier *Els oratoris de Francesc Queralt (1740-1825). Història de l'oratori a Catalunya al segle XVIII*, Lleida: Institut d'Estudis Ilerdencs - Diputació de Lleida, 2004.

EGUIZÁBAL, Luis, *La radio musical española de los sesenta y su influencia en el desarrollo de la música popular*, Universidad Complutense de Madrid, 2021. <https://eprints.ucm.es/id/eprint/65980/>

ESCRIVÀ LLORCA, Ferran *Eruditio, pietas et honor: Joan de Borja i la música del seu temps (1533-1606)*. València: Editorial Universitat Politècnica de València, 2015. <https://riunet.upv.es/handle/10251/51022>

GÓMEZ MUNTANÉ, Maricarmen, *La música medieval en España*, Kassel: Reichenberger, 2001.

_____. *El Llibre Vermell: cantos y danzas de fines del Medievo*, Madrid: Fondo de Cultura Económica, 2017.

GREGORI, Josep Maria, "Els mestres de cant de la seu de Barcelona en el Renaixement", *Recerca Musicològica*, 4 (1984). <https://raco.cat/index.php/RecercaMusicologica/article/view/42711>

FERNÁNDEZ GONZÁLEZ, Juan Pablo *Mujeres y música en la Casa Ducal de Osuna (siglos XVII-XIX): coordenadas y documentos para un estudio*, Madrid: Sociedad Española de Musicología, 2011.

FERNÁNDEZ MANZANO, Reynaldo, *De las melodías del Reino Nazarí de Granada a las estructuras musicales cristianas*. Granada: Diputación de Granada, 1985.

FLÓREZ, Maria Asunción, *Música teatral en el Madrid de los Austrias durante el Siglo de Oro*, Madrid: ICCMU, 2006.

IGLESIAS, Iván *La modernidad elusiva. Jazz, baile y política en la Guerra Civil española y el franquismo (1936-1968)*, Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, 2017.

JAMBOU, Louis, *Evolución del órgano español. Siglos XVI-XVIII*, 2 vols., Oviedo: Universidad de Oviedo, 1988.

_____. (ed.) *Manuel de Falla: latinité et universalité*, París: Presses de l'Université de Paris-Sorbonne, 1996.

JIMÉNEZ, Raquel et al., "Estudio acústico, arqueométrico y musicológico de instrumentos musicales arqueológicos: las trompetas de cerámica de Numancia (siglos III-I a. C.)", *Anuario Musical*, 73 (2018), pp. 9-22. <https://anuariomusical.revistas.csic.es/index.php/anuariomusical/article/view/237>

KARP, Theodore Cyrus, *The Polyphony of Saint Martial and Santiago de Compostela*, Oxford: Clarendon Press, 1992, 2 vols.

KNIGHTON, Tess; TORRENTE, Álavaro, *Devotional Music in the Iberian World, 1450-1800: The Villancico and Related Genres*, Ashgate, 2007.

KNIGHTON, Tess; MAZUELA-ANGUITA, Marís ascensión. *Música i política a l'època de l'arxiduc Carles*. Barcelona: Museu d'Història de Barcelona, 2017.

LE GUIN, Elisabeth *The Tonadilla in Performance*, Los Angeles: University of California Press, 2014.

LÓPEZ DE OSABA, Pablo (dir.), *Historia de la música española*, 7 vols., Madrid: Alianza, 1988-1989 (I. Desde

los orígenes hasta el Ars Nova; II. *Desde el Ars Nova hasta 1600*; III. *Siglo XVII*; IV. *Siglo XVIII*; V. *Siglo XIX*; VI. *Siglo XX*; VII. *El folklore musical*).

MARTÍNEZ REINOSO, Josep *El surgimiento del concierto público en Madrid (1767-1808)*, Universidad de La Rioja, 2017. <https://dialnet.unirioja.es/descarga/tesis/122696.pdf>

MITJANA, Rafael, *Historia de la Música en España*, Madrid: Centro de Documentación Musical, INAEM, Ministerio de Cultura, 1993.

NAGORE, María SÁNCHEZ DE ANDRÉS, Leticia; TORRES, Elena (coords.), *Música y cultura en la Edad de Plata, 1915-1939*, Madrid: Instituto Complutense de Ciencias Musicales, 2009.

The New Grove Dictionary of Music and Musicians, 20 vols., London: Macmillan Publishers Limited. Edició on-line consultable des de les Biblioteques de la UAB.

MARÍN, Miguel ánge; Bernadó, Màrius (cords.), *Instrumental Music in Late Eighteenth-Century Spain*, Kassel: Reichenberger, 2014.

MAZUELA-ANGUITA, A. *Artes de canto en el mundo ibérico renacentista: difusión y usos a través del "Arte de canto llano" (Sevilla, 1530) de Juan Martínez*, Madrid: Sociedad Española de Musicología, 2014.

____ *Women in Convent Spaces and the Music Networks of Early Modern Barcelona*. Routledge, 2023.

PERSIA, Jorge de, *En torno a lo español en la música del siglo XX*, Granada: Diputación de Granada, 2003.

PESSARRODONA, Aurèlia "Desmontando a Malbrú: la dramaturgia musical de la tonadilla dieciochesca a partir de *La cantada vida y muerte del general Malbrú* (1785) de Jacinto Valledor", *Dieciocho*, 35/2 (Fall 2012), pp. 301-331. <https://dieciocho.uvcreate.virginia.edu/35.2/5.Pessarradona.35.2.pdf>

____ "La mujer como mujer en la tonadilla a solo dieciochesca", *Bulletin of Spanish Studies*, 93/2 (2016), pp. 21-238.

____ *Jacinto Valledor y la tonadilla: un músico de teatro en la España ilustrada (1744-1809)*, Sant Cugat del Vallès: Arpegio, 2018.

QUEROL, Miquel, *Los orígenes del Barroco musical español*, València: Piles, 1982.

RABADÁN, Julio *Música Andalusí*. Alicante: Editorial Club Universitario, 2012.

RAMOS, Pilar, "Los estudios de género y la música ibérica del siglo XVII", *Revista de Musicología*, 20/1 (1997), pp. 231-244. <https://www.jstor.org/stable/20797414>

____ "Mujeres, música y teatro en el Siglo de Oro", *Música y mujeres: género y poder*, ed. M. L. Manchado, Horas y Horas, 1998, pp. 39-62.

____ "Laicismo, catolicismo y nacionalismo en la musicología española (1914-1953)", *Resonancias*, 33 (diciembre 2013), pp. 53-70.
<https://resonancias.uc.cl/n-33/laicismo-catolicismo-y-nacionalismo-en-la-musicologia-espanola-1914-1953/>

RODILLA, Francisco, "Algunas precisiones sobre la influencia del Concilio de Trento en Tomás Luis de Victoria y otros polifonistas de finales del siglo XVI y principios del XVII". *Revista de Musicología*, 35/1 (2012), pp. 103-128. <https://www.jstor.org/stable/41959396>

ROMÁN, Ámgel *Introducción a la música en la España antigua y en la Andalucía prerromana*. Raleigh: Lulu Enterprises, 2010.

SANTOS, Alberto "La música de las estelas: liras, identidad y memoria en el suroeste peninsular del Bronce final", *Revista de Musicología*, 38/1 (enero-junio 2015), pp. 17-45. <https://www.jstor.org/stable/24878246>

STEIN, Louise. K. *Songs of Mortals, Dialogues of the Gods: Music and Theatre in Seventeenth-Century Spain*,

Oxford University Press, 1993.

STEVENSON, Robert, *La música en las catedrales españolas del Siglo de Oro*, Madrid: Alianza, 1993.

SUÁREZ-PAJARES, Javier (ed.), *Música española entre dos guerras, 1914-1945*, Granada: Fundación Archivo Manuel de Falla, 2002.

VEGA, Pilar de, et al., *Teatro lírico español: ópera, drama lírico y zarzuela grande entre 1868 y 1925*, Madrid: UNED, 2010.

VELA DEL CAMPO, Juan Ángel (dir.). *Historia de la música en España e Hispanoamérica*. 8 vols. Madrid: Fondo de Cultura Económica, 2009-2015 (I. *De los orígenes hasta c. 1470*; II. *De los Reyes Católicos a Felipe II*; III. *La música en el siglo XVII*; IV. *La música en el siglo XVIII*; V. *La música en España en el siglo XIX*; VI. *La música en Hispanoamérica en el siglo XIX*; VII. *La música en España en el siglo XX*; VIII. *La música en Hispanoamérica en el siglo XX*).

Programari

No hi ha programa específic

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre.
A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través d'aquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Tipus de docència	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(TE) Teoria	1	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(PAUL) Pràctiques d'aula	1	Català	segon quadrimestre	matí-mixt